

Φίλος, ἄλλος ἐγώ

Τον φίλο μου τον εκτιμώ,
πάντα τον βοηθώ.
Χαρά μου, η χαρά του,
ξεχωριστή η προσωπικότητά του.

Φίλων γὰρ οὐδὲν ἴδιον οἴτινες φίλοι¹...
Μόνο με αυτόν τον τρόπο μια πραγματική
φιλία θα ανατείλει...
ὀρθῶς πεφύκασ', ἀλλὰ κοινὰ χρήματα¹.
Βαδίζοντας και οι δύο τα ίδια βήματα.

Ξεῖνοι δὲ διαμπερές εὐχόμεθ' εἶναι²...
Φίλε, παρακαλώ σε στη ζωή μου μείνε.
Πάντοτε δίπλα μου βράχος δυνατός
σε ό,τι κι αν θελήσει να στείλει ο Θεός.

Ἐν τοῖς κακοῖς γὰρ ἀγαθοὶ σαφέστατοι φίλοι³.
γιατί κακό μήνυμα αν στείλει
αμέσως θα βρεθώ κοντά του
να βοηθήσω εις τα προβλήματά του.

Εἰ θέλεις μάλιστα ζῆν ἀκινδύνως⁴,
έχε στο μυαλό μονίμως,
τοῖς δὲ φίλοις πίστευε καὶ συντήρει⁴,
σε αυτούς που αγαπάς δεν πρέπει να χαλάς χατίρι!

Προσοχή όμως! *Μὴ συνοδοιπορεῖν φίλοις,*
οἱ ἐν κινδύνοις οὐ παραμένουσιν⁵,
γιατί προ της πύλης
των συμφορῶν παραμονεύουσιν!

Κατηγορία Β': Ποίημα

ΕΠΑΙΝΟΣ

*Δεῖ τοῖς φίλοις παρὰ τὰς χρείας
τὰς βοηθείας παρέχεσθαι⁶.*

Τότε μόνο φίλοι πραγματικοί
αξίζει να λέγεσθε.

*Μᾶλλον δὲ τῆς φιλίας οὔσης ἐν τῷ φιλεῖν⁷,
και ὄχι ὅπως ο Ἰούδας πρόδωσε τον Χριστό μ' ἓνα φιλί.
Εγώ, ὁμως, πραγματικά σε αγαπῶ, σε νοιάζομαι και σε πονῶ.
Εύχομαι για σένα μόνο το καλό.*

*Ἐρωτηθεῖς τίς ἐστι φίλος; « ἄλλος», ἔφη, «ἐγώ»⁸.
Γί αυτό και εγώ φίλε καλέ, ζητῶ από σε, ποτέ μην προδοθῶ!
Συνοδοιπόρος στη ζωή για πάντα μείνε
Εσύ, εγώ... το ίδιο εἶναι!*

Πηγές**1. Ευριπίδης, Ανδρομάχη, στ. 376-377**

*φίλων γάρ οὐδέν ἴδιον οἴτινες φίλοι
ὀρθῶς πεφύκασ', ἀλλά κοινά χρήματα*

Όσοι αγαπιούνται, αν αγαπιούνται αληθινά,
δεν ξεχωρίζουν το δικό μου απ' το δικό σου.
(Οι αληθινοί φίλοι τίποτα δεν κρατούν ο καθένας για τον εαυτό του,
αλλά όλα τα έχουν από κοινού.)

2. Όμηρος, Οδύσσεια ο 195-201

[Τηλέμαχος]

*«Νεστορίδη, πῶς κέν μοι ὑποσχόμενος τελέσειας
μῦθον ἐμόν; ξεῖνοι δὲ διαμπερές εὐχόμεθ' εἶναι
ἐκ πατέρων φιλότητος, ἀτὰρ καὶ ὀμήλικές εἰμεν·*

Κατηγορία Β': Ποίημα

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ἦδε δ' ὁδὸς καὶ μᾶλλον ὁμοφροσύνησιν ἐνήσει.
 μή με παρέξ ἄγε νῆα, διοτρεφές, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ,
 μή μ' ὁ γέρον ἀέκοντα κατάσχη ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
 ἰέμενος φιλέειν· ἐμὲ δὲ χρεῶ θᾶσσον ἰκέσθαι.»

[Τηλέμαχος]

«Νεστορίδη, αν θα μπορούσες να μου δώσεις μια υπόσχεση,
 να κάνεις ὅ,τι σου ζητήσω; **Καυχιόμαστε πως είμαστε δυο φίλοι από παλιά,**
 μας δένει κι η φιλία των πατέρων μας, αφήνω που βρεθήκαμε και συνομήλικοι·
 κι αυτός ο δρόμος ο κοινός σίγουρα θα στεριώσει κι άλλο την ομοφροσύνη μας.
 Γι' αυτό, ευγενικό μου, μην προσπεράσεις τώρα το καράβι, παράτησέ με εμένα εδώ·
 μήπως ο γέροντας πατέρας σου θελήσει, παρά τη θέλησή μου, να με κρατήσει στο παλάτι,
 για να μου δείξει τη φιλόξενη στοργή του. Ανάγκη ωστόσο εγώ,
 όσο πιο γρήγορα μπορώ, στον τόπο μου να φτάσω.»

3. Ευριπίδης, *Ἐκάβη*, στ. 1205-1206

*ἐν τοῖς κακοῖς γάρ ἀγαθοὶ σαφέστατοι φίλοι·
 τὰ χρηστά δ' αὐθ' ἕκαστ' ἔχει φίλους.*

γιατί στις συμφορές φαίνονται οι φίλοι αν πράγματι είναι φίλοι.

Αν σου ἔρχονται ὅλα ευνοϊκά, φίλοι δεν λείπουν.

4. Αἰσώπος, *Βόες τρεῖς καὶ λέων*

*Ἐνέμοντο μετ' ἀλλήλων τρεῖς αἰεὶ βόες. Λέων δὲ τούτους φαγεῖν θέλων διὰ τὴν αὐτῶν
 ὁμόνοιαν οὐκ ἠδύνατο· ὑπόλοιποι δὲ λόγοις διαβαλὼν ἐχώρισεν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τότε ἕνα
 ἕκαστον αὐτῶν μεμονωμένους εὐρῶν κατεθωπήσατο.*

*[Ὅτι], εἰ θέλεις μάλιστα ζῆν ἀκινδύνως, τοῖς μὲν ἐχθροῖς ἀπίστει, τοῖς δὲ φίλοις πίστευε
 καὶ συντήρει.*

Ἦταν τρία βόδια που πάντα ἔβοσκαν μαζί. Ἐνα λιοντάρι τα εἶχε βάλει στο μάτι, ἀλλὰ
 δεν μπορούσε να επιτεθεί, εξαιτίας του στενοῦ δεσμοῦ που εἶχαν μεταξύ τους. Μίλησε
 ὁμως ὑπούλα σ' αὐτά και τα ἔπεισε να χωριστούν και να πάνε να βόσκουν σε
 διαφορετικά μέρη. Τότε, καθὼς τα βόδια ἔβοσκαν μόνα τους, το λιοντάρι επιτέθηκε στο
 καθένα με τη σειρά, τα σπάρραξε και τα ἔφαγε με ευκολία.

**Αν θέλεις, λοιπόν, να ζεις χωρίς κινδύνους, μην εμπιστεύεσαι τους εχθρούς σου και
 εμπιστεύσου τους φίλους σου, συντηρώντας τη φιλία.**

5. Αίσωπος, Ὀδοιπόροι καὶ ἄρκτος

δύο φίλοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐβάδιζον. ἄρκτου δὲ αὐτοῖς ἐπιφανείσης ὁ μὲν ἕτερος φθάσας ἀνέβη ἐπὶ τι δένδρον καὶ ἐνταῦθα ἐκρύπτετο. ὁ δὲ ἕτερος μέλλων περικατάληπτος γίνεσθαι πεσὼν κατὰ τοῦ ἐδάφους τὸν νεκρὸν προσεποιεῖτο. τῆς δὲ ἄρκτου προσενεγκούσης αὐτῷ τὸ ῥύγχος καὶ περισφραϊνούσης τὰς ἀναπνοὰς συνεῖχε· φασὶ γὰρ νεκροῦ μὴ ἄπτεσθαι τὸ ζῶον. ἀπαλλαγείσης δὲ <αὐτῆς ὁ ἕτερος> καταβάς ἀπὸ τοῦ δένδρου ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, τί ἢ ἄρκτος πρὸς τὸ οὖς εἶρηκεν. ὁ δὲ εἶπε· «τοιούτοις τοῦ λοιποῦ **μὴ συνοδοιοπερεῖν φίλοις, οἱ ἐν κινδύνοις οὐ παραμένουσιν**».

ὁ λόγος δηλοῖ, ὅτι τοὺς γνησίους τῶν φίλων αἱ συμφοραὶ δοκιμάζουσιν.

Ἦταν δυο φίλοι που βαδίζανε μαζί στον ίδιο δρόμο, όταν ξαφνικά παρουσιάστηκε μπροστά τους μια αρκούδα. Τότε ο ένας από αυτούς πρόφτασε να σκαρφαλώσει σε κάποιο δέντρο και κρύφτηκε εκεί πάνω. Όσο για τον άλλον, ακριβώς τη στιγμή που κινδύνευε να τον τσακώσει το θηρίο, αυτός σωριάστηκε κάτω στο έδαφος και υποκρινόταν τον πεθαμένο. Η αρκούδα, που λέτε, έφερε κοντά του τη μουσούδα της και τον οσφραϊνόταν γύρω-γύρω· ο ανθρωπάκος, όμως, κρατούσε την ανάσα του. Φημολογείται, βλέπετε, ότι το θηρίο αυτό δεν αγγίζει τους πεθαμένους. Όταν πια σηκώθηκε και έφυγε το ζώο, ο φίλος κατέβηκε από το δέντρο και ρωτούσε τον σύντροφό του τί είχε ψιθυρίσει η αρκούδα στο αυτί. Εκείνος αποκρίθηκε: «Να σου πω: “Κοίτα καλά”, με ορμήνεψε, **“μην τυχόν και ξαναταξιδέψεις συντροφιά με τέτοιους φίλους, που σε παρατούν σύζυλο στον κίνδυνο”**».

Το δίδαγμα του μύθου: Οι συγκυρίες είναι η καλύτερη δοκιμασία που αποδεικνύει ποιος είναι φίλος πραγματικός.

6. Αίσωπος, Ἰατρὸς καὶ νοσῶν

ιατρὸς ἐκκομιζομένῳ τινὶ τῶν οἰκείων ἐπακολουθῶν ἔλεγε πρὸς τοὺς προπέμποντας ὡς, οὗτος ὁ ἄνθρωπος εἰ οἴνου ἀπείχετο καὶ κλυστηρί ἐκέχρητο, οὐκ ἂν ἀπέθανε. τούτων δὲ τις ὑποτυχῶν ἔφη· «ᾧ οὗτος, ἀλλ' οὐ νῦν σε ἔδει ταῦτα λέγειν, ὅτε οὐδὲν ὄφελός ἐστι, τότε δὲ αὐτῷ παραινεῖν, ὅτε καὶ χρῆσθαι ἡδύνατο».

ὁ λόγος δηλοῖ, ὅτι **δεῖ τοῖς φίλοις παρὰ τὰς χρεῖας τὰς βοηθείας παρέχεσθαι, ἀλλὰ μὴ μετὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἀπόγνωσιν κατειρωνεύεσθαι.**

Ἦταν ένας γιατρός που ακολουθούσε το φέρετρο κάποιου συγγενή του, καθώς τον πήγαιναν να τον κηδέψουν. Λοιπόν, αυτός όλη την ώρα έβγαζε λόγους στους άλλους που συνόδευαν το ξόδι, διακηρύσσοντας πως ο μακαρίτης θα είχε γλιτώσει τον θάνατο αν έκοβε το ποτό και έκανε τακτικά το κλύσμα του. Με τα πολλά, κάποιος του έβαλε φρένο και τον συνέτισε: «Βρε, τι κάθεσαι και τα λες όλα αυτά τώρα που δεν ωφελεῖ πια; Τότε έπρεπε να δίνεις τις οδηγίες, όσο ο άνθρωπος ήταν ζωντανός και μπορούσε να τις ακολουθήσει».

Το δίδαγμα του μύθου: **Στους φίλους μας πρέπει να προσφέρουμε τη βοήθειά μας, όταν τη χρειάζονται, όχι να τους περιγελούμε, όταν πια έχουν χάσει κάθε ελπίδα.**

7. Αριστοτέλης, Ἠθικὰ Νικομάχεια, 1159a34-1159b1

μᾶλλον δὲ τῆς φιλίας οὐσης ἐν τῷ φιλεῖν, καὶ τῶν φιλοφίλων ἐπαινουμένων, φίλων ἀρετὴ τὸ φιλεῖν ἔοικεν, ὥστ' ἐν οἷς τοῦτο γίνεται κατ' ἀξίαν, οὗτοι μόνιμοι φίλοι καὶ ἡ τούτων φιλία.

Ἐπειδὴ ἡ φιλία συνίσταται περισσότερο στο ν' αγαπά κάποιος κι επαινούνται όσοι αγαπούν τους φίλους των, φαίνεται ὅτι ἀρετὴ των φίλων εἶναι ἡ ἀγάπη. Γι' αὐτὸ ἐκεῖνοι που αγαπούν για τὴν ἀξία εἶναι φίλοι σίγουροι κι ἡ φιλία τους ἀκλόνητη.

8. Διογένης Λαέρτιος, Βίοι Φιλοσόφων, 7.23

Ἐρωτηθεὶς τίς ἐστὶ φίλος, «ἄλλος», ἔφη (sc. ὁ Ζήνων), «ἐγώ».

Ὅταν ρωτήθηκε, τι εἶναι φίλος, «ένας ἄλλος», εἶπε (ὁ Ζήνων), «εαυτός».